

VÁLSÁGOK HATÁSA A GAZDASÁGI MŰKÖDÉSRE ÉS A JÁTÉKOSPIACRA: A MAGYAR KLUBFUTBALL HELYZETE A KÖZÉP-EURÓPAI BAJNOKSÁGOK TÜKRÉBEN

Balogh Renátó

Absztrakt: A kutatás a globális válságok hatását vizsgálja a közép-európai labdarúgó-bajnokságok bevételeire és játékospiaci folyamataira, különös figyelmet fordítva a magyar elsőosztályú ligára. A 2018–2024 közötti időszakot összehasonlító elemzés keretében a magyar OTP Bank Ligát a cseh, lengyel, szlovák és román bajnokságokkal hasonlítottam össze, dokumentumelemzés módszerét alkalmazva. Az elemzéshez az UEFA pénzügyi jelentései és a Transfermarkt.com adatbázis adatait használtam, melyek a tudományos közegben széles körben elfogadottak. A kutatás célja a gazdasági és sportszakmai mutatók, valamint a játékospiaci tényezők összehasonlítása, figyelembe véve a válságok hatásait és a különböző országok alkalmazkodóképességét az új gazdasági környezethez. Az eredmények rávilágítanak a régió közép-európai futballpiacának eltérő válaszaira a válságok idején. A magyar bajnokság a világjárvány legnehezebb évében is képes volt a bevételeit növelni, míg más bajnokságokban jelentős csökkenés volt tapasztalható. A magyar liga UEFA-koefficiense javult, de a játékospiacon a magyar klubok nem voltak képesek a játékosok értékesítésekből profitálni, ezzel szemben a cseh vagy a lengyel bajnokságok jobb eredményeket értek el. A kutatás arra mutat rá, hogy a magyar klubok bizonyos alkalmazkodóképességet mutattak a gazdasági válságokkal szemben, de a hosszú távú fenntarthatóság érdekében szükséges a játékosfejlesztésre és a piaci források diverzifikálására irányuló stratégiák kidolgozása.

Abstract: The research examines the impact of global crises on the revenues and player market dynamics of Central European football leagues, with a particular focus on the Hungarian top-tier league. Through a comparative analysis of the 2018–2024 period, the Hungarian OTP Bank Liga was compared with the Czech, Polish, Slovak, and Romanian leagues, utilizing document analysis as the research method. The analysis drew on UEFA financial reports and data from the Transfermarkt.com database, which are widely accepted in the academic community. The aim of the study is to compare economic and sports-related indicators, as well as player market factors, while considering the effects of the crises and the adaptability of different countries to the new economic environment. The results highlight the varying responses of Central European football markets to the crises. Despite the challenges posed by the pandemic's most difficult year, the Hungarian league managed to increase its revenues, whereas other leagues experienced significant declines. While the Hungarian league's UEFA coefficient improved, Hungarian clubs were unable to profit from player transfers, in contrast to the better performance of the Czech and Polish leagues. The study suggests that Hungarian clubs demonstrated some adaptability to the economic crises, but for long-term sustainability, strategies aimed at player development and the diversification of market sources need to be developed.

Kulcsszavak: sportgazdaság, hivatásos labdarúgás, játékospiac

Keywords: sports economics, professional football, player market

1. Bevezetés

Az európai klubfutball gazdasági környezete az elmúlt évtizedben jelentős strukturális változásokon ment keresztül. A professzionális labdarúgás ma már globális szórakoztatóipari szektorként működik. A bevételi források diverzifikáltak, ugyanakkor a pénzügyi stabilitás erősen függ a makrogazdasági környezettől.

Az elmúlt években két jelentős globális sokk érte az iparágat. Az első a COVID-19 világjárvány volt. A második az európai energiapiaci válság. Ezek egymást erősítő hatást gyakoroltak a klubok gazdálkodására.

A járvány közvetlenül csökkentette a meccsnapi bevételeket. A Deloitte Football Money League jelentések szerint több európai klubnál 20–40 százalékos árbevétel visszaesés jelent meg a 2020–2021-es időszakban. A közvetítési bevételek egy része halasztódott. A szponzori szerződések újratárgyalása gyakoribbá vált (Deloitte, 2022).

Az energiapiaci válság más típusú hatást okozott. A klubok működési költségei emelkedtek. Stadionüzemeltetés, utazás, infrastruktúra-fenntartás drágult. Ez különösen a kisebb költségvetésű klubokat érintette.

A kutatás célja feltárni, hogyan hatottak a globális gazdasági válságok a közép-európai klubfutball gazdasági működésére és játékospiaci stratégiáira. A kutatási célhoz kapcsolódóan a tanulmány arra a kérdésre keresi a választ, hogy milyen mértékben, illetve milyen szerkezeti sajátosságok mentén befolyásolták a globális gazdasági válságok 2018–2024 között a magyar elsőosztályú labdarúgó-bajnokság gazdasági működését és játékospiaci teljesítményét a közép-európai ligákhoz viszonyítva?

1.1. A hivatásos labdarúgás gazdasági modellje

A hivatásos labdarúgás az elmúlt három évtizedben komplex gazdasági rendszerre fejlődött. A modern klubok működését ma már globális médiapiaci, szponzorációs és játékospiaci folyamatok határozzák meg. A sportgazdasági szakirodalom a futballt sajátos iparágként kezeli, amelyben a verseny és az együttműködés egyszerre van jelen. A klubok versenyeznek a sporteredményekért, ugyanakkor közösen termelnek értéket a bajnokságon keresztül. Ez a kettősség eltér a hagyományos iparágak működésétől (Szymanski, 2010).

A klubok bevételi struktúráját az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) rendszeresen elemzi. A jelentései szerint a bevételek három fő forrásból származnak: közvetítési jogokból származó bevételek, kereskedelmi bevételek és mérkőzésnap bevételek (UEFA, 2024). A „Big 5” ligák esetében jellemzően egyre inkább a médiabevételek dominálnak, míg a kisebb bajnokságokban továbbra is fellelhető a tulajdonosi finanszírozás, valamint a nagymértékű különböző támogatások, amelyek strukturális sérülékenységet jelenthetnek.

A sportgazdaság egyik sajátossága a nem minden esetben profitmaximalizáló működés, különösen igaz ez az európai labdarúgásra. Európában a klubok többsége a sporteredményt priorizálja a pénzügyi profit helyett, így működésükre nem a profit, hanem a haszon- vagy győzelemmaximalizálás a jellemző (Garcia-del-Barrio & Szymanski, 2009; Franck, 2018). Ez növeli a külső gazdasági sokkokkal szembeni kitettséget. A klubok bérköltsége gyakran a teljes költség 60–70 százalékát teszi ki (Bács, 2020), ami rugalmatlan költségszerkezetet eredményez.

1.2. Globális válságok hatása a sportiparra

A sportipar érzékenyen reagál a makrogazdasági ciklusokra, a kereslet erősen jövedelemfüggő (Andreff & Szymanski, 2006). A vállalati szponzoráció is kötődik a gazdasági növekedéshez, visszaesés idején pedig a marketingköltségek gyakran csökkennek, ami közvetlenül érinti a sportklubokat is (Radicchi, 2014).

A sportipar globalizációja növeli a rendszerszintű kockázatot (Andreff, 2024). Parnell et al. (2023) szerint a sportipar pénzügyi ciklusai egyre inkább együtt mozognak a globális gazdasági ciklusokkal.

Fan et al. (2023) megállapítása szerint a futballklubokra alacsony nettó profit, veszteségesség és gyenge eszközlikviditás jellemző. A szerzők rámutatnak arra, hogy a magas eszköz-kötelezettség arány és a gyenge likviditás együtt fokozza a pénzügyi kockázatot, különösen, ha a bevételek csökkennek, tekintettel arra, hogy alkalmazkodóképességük, illetve lehetőségeik is korlátozottak.

A COVID-19 világjárvány a modern futball egyik legnagyobb gazdasági sokkja volt. A stadionbezárások azonnali bevételkiesést okoztak (Alibi & Urquhart, 2023).

Quansah et al. (2021) szerint a klubok egy része próbált gyorsan alkalmazkodni a helyzethez, egyrészt csökkentették az átigazolási kiadásait és növelték a kölcsönszerződések arányát, másrészt több klub átstrukturálta a bérkifizetéseit is.

Az UEFA pénzügyi jelentései szerint a teljes európai futballbevétel több milliárd euróval csökkent 2020-ban (UEFA, 2021). A hatás különösen erős volt a kisebb ligákban, ahol a meccsnapi bevételek aránya magasabb (Maguire, 2021).

A pandémiát követően, ahogy próbáltak talpra állni az európai klubok, szinte rögtön egy újabb kihívással kellett szembenéznük. Az energiaár növekedése új típusú költségkockázatot jelentett a sportipar számára. A stadionok energiaintenzív létesítmények a világítás, a pályafűtés, a szellőztetés és a rendezvényinfrastruktúra működtetése miatt.

Az európai energiapiaci sokk különösen a 2021 utáni időszakban erősödött. Az *1. ábrán* a holland TTF gáztőzsde árváltozásai láthatók 2021 és 2025. között, amely jól mutatja, hogy a gáz világpiaci ára már 2021 második felétől jelentős mértékben növekedett, majd 2022 nyarán közel 340 dollár/MWh áron tetőzött.

1. ábra: Holland TTF gáztőzsde árváltozása 2021–2025

Forrás: tradingeconomics.com 2025 alapján.

A sportgazdasági szakirodalom még kevés empirikus kutatást tartalmaz erről a témáról. Ugyanakkor több tanulmány rámutat, hogy az energiaköltségek növekedése az infrastruktúra költségszerkezetén keresztül csökkentheti a klubok profitabilitását (Kovács & Gösi, 2024).

1.3. A játékospiac, mint kockázatkezelési lehetőség

Az energiaár-válság közvetett hatása a játékospiacon is megjelenhet, hiszen amennyiben a működési költségek nőnek, a klubok csökkenthetik az átigazolási költségeket.

A hivatásos labdarúgásban a játékospiac a klubok pénzügyi alkalmazkodási képességének egyik kulcseleme (Peeters & Szymanski, 2014). Míg a bevételi struktúra alapvető jellemzőit és a válságok közvetlen hatásait a korábbi fejezetek bemutatták, a játékospiac ezekre reagáló, stratégiai szintű válaszként értelmezhető. A játékosállomány gazdasági értelemben speciális eszköznek tekinthető, amely egyszerre hat a sportteljesítményre és a pénzügyi stabilitásra (Szymanski, 2010; Havran, 2016a).

A játékospiac kockázatkezelési szerepe elsősorban a pénzügyi rugalmasság növelésében jelenik meg. A játékosértékesítés lehetőséget ad arra, hogy a klubok rövid időn belül likvid forráshoz jussanak, ami különösen akkor válik fontossá, amikor a hagyományos bevételi források csökkennek. A válságidőszakok tapasztalatai azt mutatják, hogy több klub tudatosan használta a transferpiacot pénzügyi stabilizációs eszközként (Alibi & Urquhart, 2023; Nagy & Bács, 2025).

A játékospiac másik fontos funkciója a bevételi kockázatok megosztása. Azok a klubok, amelyek képesek rendszeresen értékesíthető játékosokat fejleszteni, kevésbé függenek egyetlen bevételi forrástól. Ez különösen releváns a kisebb ligákban, ahol a médiabevételek korlátozottabbak (Hoey et al., 2021).

2. Anyag és módszer

Kutatásom központi kérdése, hogy közép-európai összehasonlításban hogyan érintették a magyar elsőosztályú futballklubok működését az elmúlt évek válságai. A kérdés megválaszolása érdekében a 2018–2024 közötti időszakra vonatkozóan összehasonlító elemzést végeztem, amelyek egyfelől kiterjedtek gazdasági adatokra, másfelől sportszakmai mutatókra, illetve a játékospiachoz kapcsolódó tényezőkre. A kutatás során alkalmazott módszer tehát dokumentumelemzés, amelynek forrásául részben az UEFA éves pénzügyi jelentései és adattára, részben pedig a transfermarkt.com szakmai oldal szolgált. A transfermarkt.com oldallal kapcsolatban fontos megemlíteni, hogy bizonyos mutatóit és adatait egyesek megkérdőjelezik, ugyanakkor a tudományos közegben széles körben elfogadott és hitelesnek minősített, amit igazol, hogy a játékospiaci elemzésekkel foglalkozó tudományos munkák többsége ezen adatbázis használatára támaszkodik (Havran, 2016b; Peeters, 2018; Fűrész & Havran, 2021; Wand, 2022).

Az összehasonlító elemzésbe a magyar OTP Bank Liga (ma már Fizz Liga) mellett a cseh, a lengyel, a szlovák és a román első osztályú bajnokságokat vontam be. A felsorolt országok bevonását a regionális, gazdaság szerkezeti és intézményi hasonlóságok, valamint az európai futballhierarchiában elfoglalt összevethető pozíciójuk indokolja.

A gazdasági adatok esetében a bajnokságok bevételeinek méretére, illetve azok szerkezetére fókuszáltam. A sportszakmai mutatók közül a ligák UEFA-koefficiens változásait hasonlítottam össze. Az UEFA-koefficiens az európai labdarúgóklubok és nemzeti bajnokságok teljesítményét mérő mutató, amely a nemzetközi kupasorozatokban elért eredmények alapján rangsorolja őket. Jelentősége abban rejlik, hogy az UEFA ezen koefficiens alapján dönti el a csapatok európai szereplését, mivel közvetlen hatással van a kvalifikációs rendszerekre és a sorsolásokra, így a kluboknak és országoknak versenyelőnye származhat általa (Dagaev & Rudyak, 2019; Csató & Petrőczy, 2025).

A játékospiac esetében több mutatót is vizsgáltam, amelyek a következők:

- keretek átlagéletkora;
- idegenlégiósok aránya;
- játékosok átlagos piaci értéke;
- transzferegyenleg.

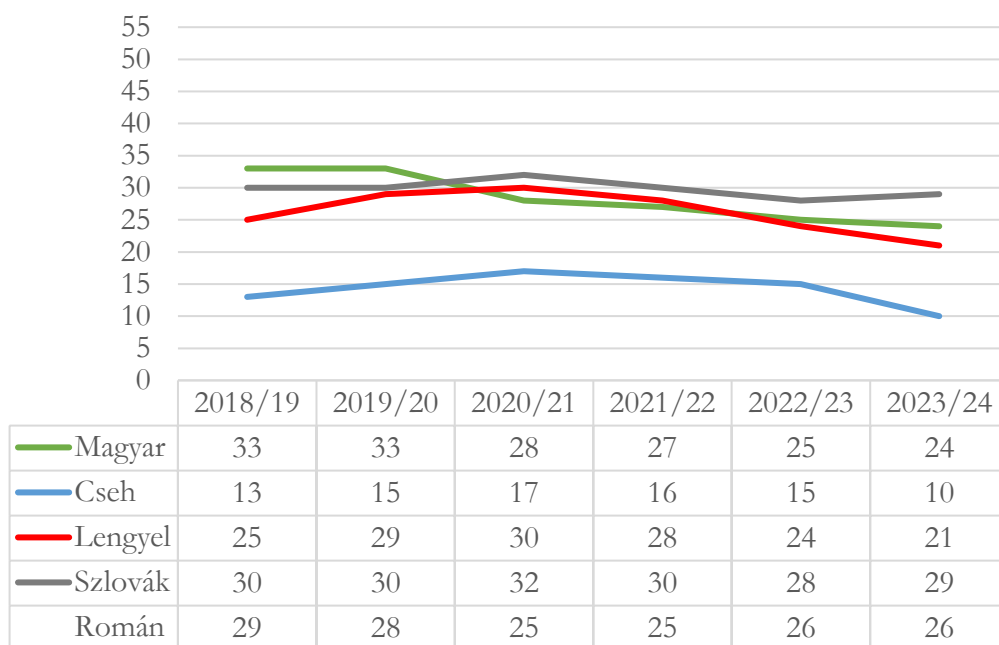
A kutatás során figyelmet fordítottam arra is, hogy a válságok hogyan érintették ezeket a mutatókat, és milyen mértékben voltak képesek a különböző országok klubjai alkalmazkodni az új gazdasági környezethez. Az összehasonlító elemzés célja, hogy rávilágítson a közép-európai futballpiac különbségeire és hasonlóságaira, valamint a gazdasági és sportági tényezők összefonódására.

3. Eredmények és értékelésük

A vizsgált időszakban a legnagyobb előre lépést a magyar bajnokság érte el (33. helyről a 24. helyre), ugyanakkor fontos megjegyezni e tekintetben, hogy a 2018/2019-es szezonban még a leggyengébb bajnokság volt az elemzett öt bajnokság

közül. A régióban a legerősebb a cseh Chance Liga, amely az európai rangsor 10. helyén állt a 2023/2024-es szezonban (jelenleg is ezt a helyet foglalja el), ennek köszönhetően pedig — szemben a másik négy nemzeti bajnoksággal — öt csapata is indulhat az UEFA kupasorozataiban (UEFA, 2026). További versenyelőnye a Chance Ligának, hogy régiós társaival ellentétben nem egy, hanem két klubja is indulhat a legrangosabb kupasorozatban, a Bajnokok Ligájában, ráadásul a cseh bajnok automatikusan a főtáblára kerül, nem kell részt vennie a kvalifikációs szakaszban. Ezzel szemben a román bajnoknak már az első selejtező körben, míg a magyar és lengyel bajnoknak a második kvalifikációs körben be kell kapcsolódnia a versenysorozatba, ahogyan a cseh második helyezettnek is (2. ábra).

2. ábra: Az UEFA rangsor alakulása a vizsgált időszakban a koefficiens alapján

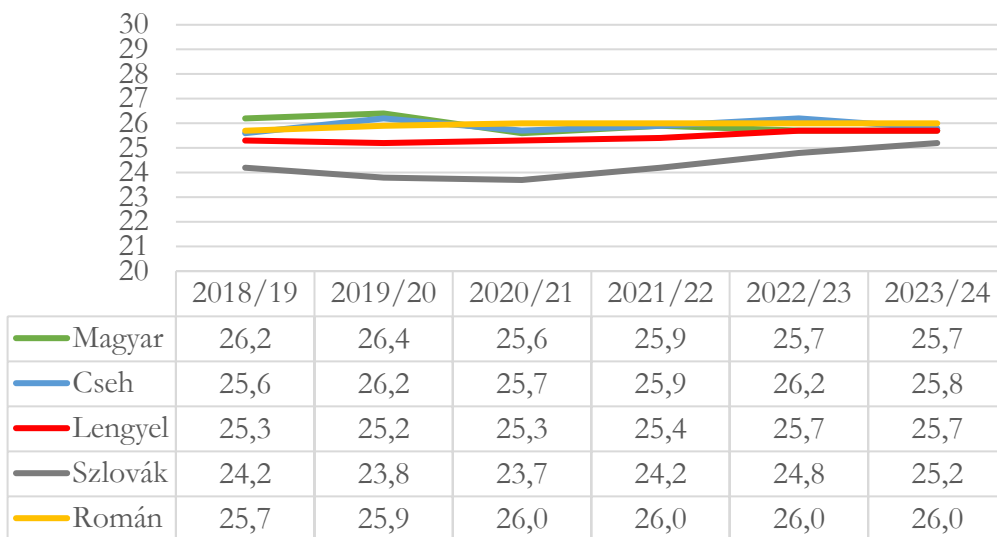
Forrás: UEFA 2026 alapján saját szerkesztés.

A játékoskeretek átlagéletkorát tekintve alapvetően nincs jelentős különbség az országok között, kivételt ez alól talán a szlovák bajnokság jelenthet. A magyar, a cseh, a lengyel, illetve a román bajnokságban az átlagéletkor évről évre 25 és 26 év között alakult a vizsgált időszakban. A szlovák Niké Ligában ugyanakkor a 2018/2019-es és a 2022/2023-as szezonok között a keretek átlagéletkora nem haladta meg a 25 évet, két szezonban pedig még a 24 évet sem érte el (3. ábra).

Meg kell jegyezni azonban, hogy az adatok aggregáltak, és nem veszik figyelembe például, hogy az igazolt és a transfermarkt.com oldalon regisztrált fiatal futballisták csak a kerethez tartoznak, vagy akár mérkőzések nagy részét a pályán töltve, meghatározó szerepet töltenek be a csapatukban. Elképzelhető, hogy a

játékosok tényleges pályán töltött idejét figyelembe vevő, súlyozott átlagéletkor már szignifikáns különbségeket tárna fel a bajnokságok között, de ez a kérdés nem fókusza a kutatásnak.

3. ábra: A játékoskeretek átlagéletkora a vizsgált időszakban (év)

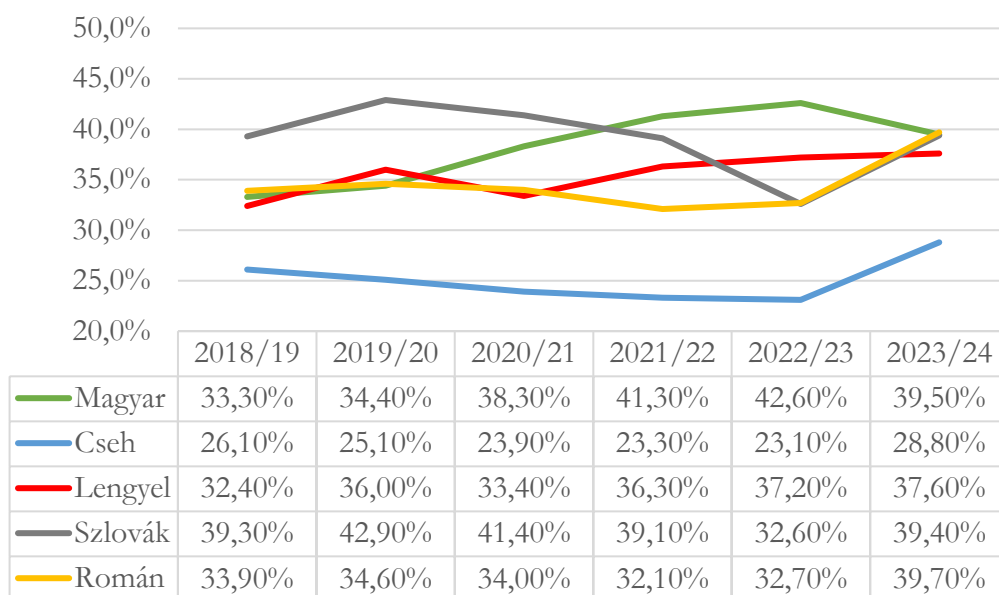
Forrás: transfermarkt.com alapján saját szerkesztés.

A 4. ábra alapján az idegenlégiósok aránya eltérő mértékben változott a vizsgált bajnokságokban. Az idegenlégiósok arányának emelkedése jellemző volt a legtöbb országban, míg a cseh bajnokságban jellemzően inkább csökkenés figyelhető meg. Az idegenlégiósok alacsonyabb aránya kíváncsú, tekintettel arra, hogy ez a hazai játékosok nagyobb szerepvállalását jelzi, ami kedvező hatással lehet a fiatal játékosok fejlődésére (Transfermarkt, 2025).

Kiugró szélső értékekkel negatív értelemben a szlovák (42,9%) és a magyar (42,6%) bajnokságok esetében, míg pozitív értelemben a cseh bajnokságnál (23,1%) találkozhatunk, amely különbség már szignifikánsnak tekinthető. A vizsgált időszakban a legmagasabb átlagos idegenlégiós arány a szlovák bajnokságban volt (39,1%), amelyet a magyar (38,3%), majd a lengyel (35,5%) és a román (34,5%) bajnokság hasonló adatokkal követett. A rangsort a cseh Chance Liga zárta, amelyben az idegenlégiósok átlagos aránya alig haladta meg a 25%-ot (25,1%).

A játékoskeretek átlagéletkorához hasonlóan meg kell említenem, hogy az adatok ebben az összehasonlításban is aggregált formában kerültek elemzésre.

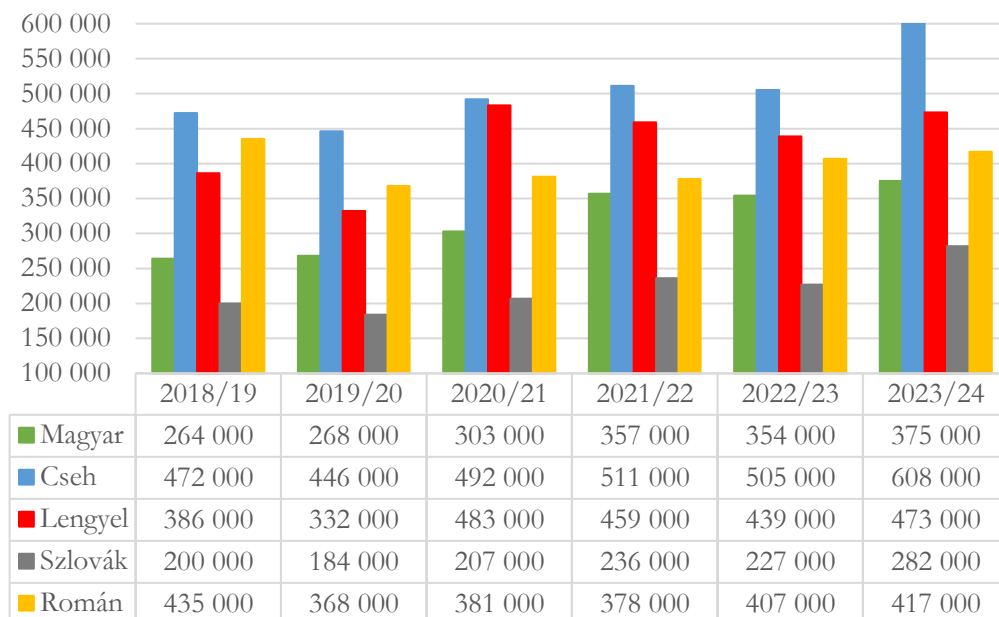
4. ábra: Az idegenlégiósok arányának változása a vizsgált időszakban (%)

Forrás: transfermarkt.com alapján saját szerkesztés.

A játékosok átlagos piaci értékében nagymértékű különbségek mutatkoznak az egyes bajnokságok között a vizsgált időszakban. Az megállapítható, hogy összetett éves növekedési ütem (CAGR) a magyar bajnokság esetében a legmagasabb a hat szezont figyelembe véve (7,27%), amitől alig marad el a szlovák bajnokság (7,11%), majd a cseh (5,19%) és a lengyel bajnokság (4,15%) következik, végül a román, ahol a többitől eltérően enyhe csökkenés figyelhető meg (-0,81%). A nominális értékeket figyelembe véve a magyar bajnokság már nem a rangsor elején található, csupán a szlovák bajnokságot előzi meg ebből a szempontból, és jól látható, hogy a piac jóval magasabbra értékeli egy cseh Chance Ligában vagy egy lengyel Ekstraklasában játszó futballistát. A 2023/2024-es szezonban adatait nézve az átlagos piaci értékek Csehországban 62,1%-kal, míg Lengyelországban 26,1%-kal magasabbak (5. ábra).

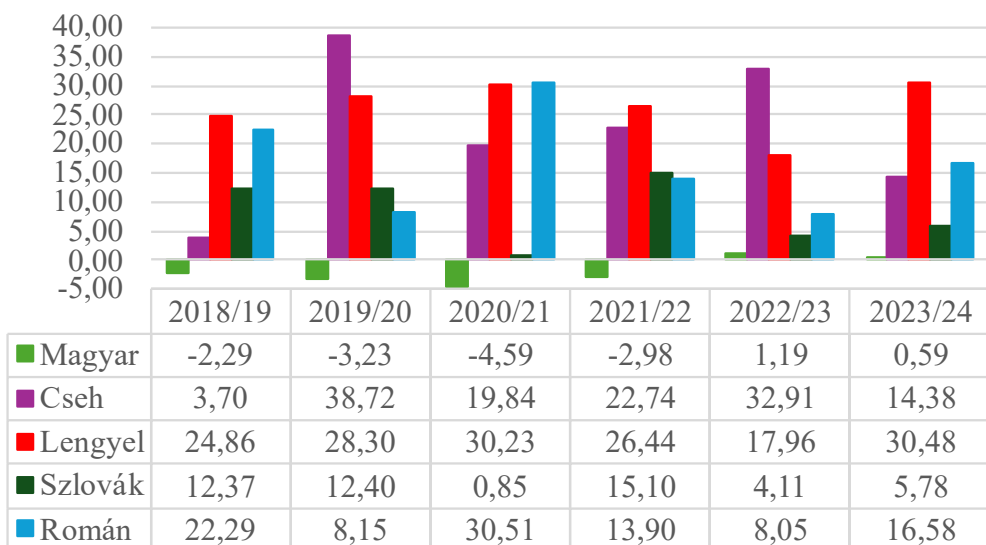
5. ábra: Játékosok átlagos piaci értéke 2018/2019 és 2023/2024 között (euróban)

Forrás: transfermarkt.com alapján saját szerkesztés.

A transferegyenleg az adott szezonban értékesített és vásárolt játékosok különbségét mutatja meg. A vizsgált időszakban a magyar bajnokság a régiótól teljesen szokatlan módon nem értékesítőként jelent meg a játékospiacon, hanem befektetőként. 2018/2019 és 2021/2022 között minden szezonban negatív mérleggel zártak a hazai futballklubok (6. ábra). A magyar bajnokság a vizsgált hat szezonban annak ellenére is 11 millió eurós veszteséget termelt a játékospiacon, hogy az utolsó két szezonban a mérleg már pozitívvá fordult. Ezzel szemben a régiós országokban nem találhatunk egyetlen olyan szezont sem, ahol valamely bajnokság negatív transferegyenleget produkált volna. A játékospiacon elért profitok között szezononként és bajnokságonként is jelentős különbségek mutatkoznak, ugyanakkor az aggregált mérlegek a következőképpen néznek ki: Lengyelországban megközelíti a 160 millió, Csehországban meghaladja a 130 millió, Romániában megközelíti a 100 millió, míg Szlovákiában meghaladja az 50 millió eurót (Transfermarkt, 2025).

6. ábra: A bajnokságok transferegénylege a vizsgált időszakban (millió euróban)

Forrás: transfermarkt.com alapján saját szerkesztés.

Végül a bajnokságok bevételeinek alakulását, illetve azok szerkezetét elemeztem. Az *1. táblázatban* csak a 2018 és a 2023-as évekre vonatkozó adatok szerepelnek, ugyanakkor a válságok közül a COVID–19 gyakorolhatott befolyást a bevételekre, a pandémia pedig leginkább a 2021-ig éreztethette hatását. A bevételek éves növekedési üteme (CAGR) 2018 és 2021 között az egyes bajnokságok összehasonlításában jelentősen eltért. A magyar futballklubok éves növekedési üteme megközelítette a 9%-ot, és gyakorlatilag a régióban egyedülálló módon 2020-ban a világjárvány által leginkább terhelt évében jelentősen növekedni tudtak a klubok bevételei (133 millió euróról 160 millió euróra). A többi bajnokságban ezzel ellentétben jelentős bevételcsökkenés történt, kivételt ez alól a lengyel jelentett, ahol a bevételek stagnáltak.

A 2022-es szezontól minden bajnokságban újra emelkedni kezdtek a bevételek, az *1. táblázatban* pedig látható, hogy ez a növekedés a 2023-as évben tovább folytatódott.

A magyar bajnokság a bevételek tekintetében is eltérő képet mutat a régiós országokkal összehasonlítva. Egyrészt az aggregált bevételek esetében is, tekintettel arra, hogy a vizsgált bajnokságokban különböző létszámmal működnek. Az átlagos bevételek (a csapatok számával elosztva) rangsorát a magyar bajnokság vezeti (14,2 millió euró), amit a lengyel követ (10,2 millió), a cseh, a szlovák és a román bajnokság pedig alig haladja meg a hatmillió eurót. A számtani átlag értelemszerűen nem ad pontos képet a klubok valós adatairól, ugyanakkor az UEFA (2024) jelentése csupán a magyar (10 millió) és a lengyel bajnokságról (7 millió euró) közöl medián értékeket, és ezek hasonló különbségeket mutatnak.

A bajnokságok között a legjelentősebb különbség nem is a bevételekben, hanem azok szerkezetében tárható fel. Az 1. táblázatban jól látható, hogy a piaci és egyéb bevételek arányát tekintve számottevőek az eltérések. A „legpiaciabb” környezettel Csehországban és Lengyelországban tapasztalható, hiszen a piaci bevételek aránya 90% vagy ahhoz közeli. Alacsonyabb arányban, de ugyanúgy a piaci bevételek dominálják a szlovák és a román elsőosztályú bajnokságot is (~80%), szélsőséges helyzet e tekintetben csupán Magyarországon van. Ahogyan a 2018-as évben, úgy a 2023-asban is a klubok bevételeinek meghatározó része nem piaci típusú, hanem az egyéb bevételek kategóriájába sorolható, vélhetően különböző támogatások.

1. táblázat: A bajnokságok bevételszerkezetei 2018–2023 (értékek millió euróban, arányok %-ban)

Bajnokság	Bevétel összes 2018	Piaci bevétel aránya 2018	Egyéb bevétel aránya 2018	Bevétel összes 2023	Piaci bevétel aránya 2023	Egyéb bevétel aránya 2023
Magyar	134	53%	47%	170	50%	50%
Cseh	81	88%	12%	121	89%	11%
Lengyel	125	86%	14%	184	90%	10%
Szlovák	43	88%	12%	75	79%	21%
Román	59	85%	15%	97	78%	22%

Forrás: UEFA (2020) és UEFA (2024) alapján saját szerkesztés.

4. Következtetések és javaslatok

A kutatás alapján egyértelmű, hogy a közép-európai futballklubok az elmúlt években jelentős gazdasági és piaci kihívásokkal szembesültek. A COVID–19 világjárvány következtében a régiós bajnokságok bevételei csökkentek vagy stagnáltak, amely alól egyedül a magyar volt kivétel.

Az UEFA-koefficiens rangsorában a magyar bajnokság 33. helyről a 24. helyre tört előre — köszönhetően elsősorban a Ferencváros folyamatos nemzetközi kupaszereplésének —, amely mindenképpen figyelemre méltó fejlődést jelent. Azonban a sportszakmai eredményt némileg árnyalják a játékospiaci trendek, illetve a klubok pénzügyi helyzete és lehetőségei. A magyar futballklubok régiós összehasonlításban átlagosan jóval nagyobb bevételekből gazdálkodhatnak, nem beszélve a számukra biztosított kedvező jogszabályi és adókönyvetetről (például EKHO). A magyar csapatok bevételeinek meghatározó része továbbra sem piaci alapú, jelentős mértékben függenek az egyéb típusú bevételektől, ennek következtében a klubok finanszírozási szerkezete sérülékeny. Az UEFA a Financial Fair Play (FFP) szabályozás bevezetésével részben pont arra törekedett, hogy a klubok működését fenntarthatóbb pályára állítsa, ösztönözve a bevételek és kiadások egyensúlyát, valamint csökkentve a nem piaci forrásoktól való túlzott függőséget (Peeters & Szymanski, 2014).

A magyar futballklubok a bevételszerkezet mellett a legnagyobb különbséget a játékospiaci tranzakciók vonatkozásában mutatták a közép-európai labdarúgó-bajnokságokkal összehasonlítva. A vizsgált időszakban a magyar bajnokság transzferegyenlege egyedülálló módon negatív volt, míg a cseh, a lengyel, a román és a szlovák bajnokságokban minden szezonban pozitív mérleg volt megfigyelhető, melynek köszönhetően jelentős bevételekre tehettek szert. A pozitív transzferegyenleg nagyobb, de nem Big 5 közé tartozó nyugat-európai ligákra is jellemző. Poli et al. (2024) kimutatása szerint 2015 és 2024 között a portugál Primeira Liga 2,34 milliárd eurós, a holland Eredivisie 1,49 milliárd eurós, míg a belga Pro League 1,12 milliárd eurós profittal zárt a játékospiacon. Ez a különbség arra utal, hogy egyrészt a magyar klubok nem képesek a játékosokat sikeresen értékesíteni, vagy a sportszakmai sikerekben bízva megtartják őket, másrészt pedig a nemzetközi piacokról jellemzően idegenlégiós játékosokat vásárolnak. A tartósan negatív transzferpiaci egyenleg azt jelzi, hogy a hazai klubok utánpótlás- és játékosfejlesztési struktúrája nem biztosít elegendő volumenben nemzetközi piacon értékesíthető játékosállományt. Ennek oka lehet az utánpótlás műhelyek és akadémiák nem megfelelő működése. Ugyanakkor a klubok nem mentesíthetik magukat a felelősség alól, mivel a hivatásos sport és az utánpótlás-nevelés szoros szimbiózisban működik, és az első osztályú bajnokságban szereplő klubok többsége kiemelt akadémiával rendelkezik.

A magyar bajnokságban az idegenlégiósok aránya az egyik legmagasabb a régióban, ami közvetlen hatással van a hazai fiatalok pályára lépésére és fejlődésére. A magas idegenlégiós arány a klubok számára rövid távon sportteljesítmény-javulást hozhat, de hosszú távon fenntarthatatlan, mivel csökkenti a hazai futballfejlesztési lehetőségeket, és a klubok nem tudják folyamatosan, nagy volumenben képezni azokat a játékosokat, akik a nemzetközi piacra is értékesíthetők. Ezt támasztja alá Varmus et al. (2020) nemzetközi összehasonlító vizsgálata is, amely kimutatta, hogy a külföldi játékosok magas aránya statisztikailag kimutatható összefüggést mutat a klubok rövid távú sporteredményességével, ugyanakkor a mérkőzéseken szereplő hazai játékosok arányának csökkenésével jár együtt. A szerzők rámutatnak, hogy a külföldi játékosokra építő stratégia elsősorban az azonnali versenyképességet szolgálja, miközben mérsékli a hazai játékosok játékperceit és fejlődési lehetőségeit. Mivel a játékpercek kulcsszerepet játszanak a fiatal labdarúgók sportági és piaci értékének növekedésében, a túlzott idegenlégiós jelenlét hosszabb távon gyengítheti a hazai utánpótlás-nevelés hatékonyságát és a nemzetközi játékosexport-képességet. A cseh vagy lengyel bajnoksághoz képest alacsonyabb átlagos piaci értékek és az alacsony transzferpiaci hozamok is arra figyelmeztetnek, hogy a magyar futballklubok működése ebben a formában pénzügyileg nem fenntartható.

Az UEFA koefficiens rangsora alapján látható, hogy a magyar bajnokság még mindig lemaradásban van például a cseh bajnoksághoz képest, annak ellenére, hogy a magyar klubok magasabb bevételi szinttel rendelkeznek. A cseh bajnokság stabilan az európai rangsor élmezőnyéhez közel helyezkedik el, és a cseh klubok több csapata is sikeresen szerepel a nemzetközi kupákban. Ezzel szemben a magyar klubok, bár nagyobb költségvetési forrásokkal gazdálkodnak, nem tudnak hasonló nemzetközi

eredményeket elérni, ami a bajnokság versenyképességét negatívan befolyásolja. A Ferencváros ugyan sikeres szereplést mutatott az európai kupákban, de a magyar futball teljesítménye a nemzetközi szintén továbbra is erősen függ attól, hogy további klubok is felzárkóznak-e a nemzetközi kupákban való sikeres szerepléshez.

A jövőbeli fejlődéshez szükséges lépés a magyar klubok nemzetközi szereplésének növelése, amelyhez elengedhetetlen, hogy a Fizz Liga több klubja is versenyképesebbé váljon. Ehhez hozzájárulhat a Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) 4+1, illetve a Nemzeti Sportfejlesztési és Módszertani Intézet (NSMI) által bevezetett 3+2 szabály, amelyek elősegítik a fiatal játékosok szerepeltetését és csökkenthetik a klubok túlzott függőségét az idegenlégiósoktól. Mindemellett arra ösztönzi a futballklubokat, hogy jóval nagyobb figyelmet fordítsanak az utánpótlás-nevelésre.

A magyar futball számára alapvető fontosságú a fiatal játékosok fejlesztése és a hazai utánpótlás műhelyek megerősítése. Ehhez elengedhetetlen a megfelelő edzői háttér, a modern edzésmódszerek alkalmazása és a tehetségek felismerésére irányuló szisztematikus munkafolyamatok bevezetése. A kluboknak emellett fokozott figyelmet kell fordítaniuk a pénzügyi stabilitásuk megőrzésére és olyan fenntartható működési modellek kidolgozására, amelyek lehetővé teszik a bevételek diverzifikálását, például a mérkőzésnapra vagy a kereskedelmi bevételeken keresztül.

Összességében a kutatás rávilágít arra, hogy a magyar futballpiacon elért fejlődés ellenére az ország klubjai még mindig nem rendelkeznek a szükséges piaci alapú működéssel, és nem képesek kellő mértékben a nemzetközi piacon sikeresen szereplő játékosokat képezni. A jövőbeli sikerhez elengedhetetlen, hogy a klubok pénzügyi és sportteljesítménybeli stabilitásának megerősítésére összpontosítsanak, miközben elősegítik a hazai játékosok fejlődését és versenyképességét.

Irodalomjegyzék

- Alibi, M., & Urquhart, A. (2023). Football finance and Covid-19. *Sports Economics Review*, 4(4), 100021. <https://doi.org/10.1016/j.serev.2023.100021>
- Andreff, W. (2024). Globalisation of professional sport finance. *Journal of Risk and Financial Management*, 17(5), 201. <https://doi.org/10.3390/jrfm17050201>
- Andreff, W., & Szymanski, S. (2006). *Handbook on the economics of sport*. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781847204073>
- Bács, B. A. (2020). Comparative economic analysis of the determining leagues of European club football. *International Journal of Engineering and Management Sciences*, 5(1), 22–35. <https://doi.org/10.21791/IJEMS.2020.1.3>
- Csató, L., & Petróczy, D. G. (2025). Competitive balance in the UEFA Champions League group stage: Novel measures show no evidence of decline. *Annals of Operations Research*, 352, 105–120. <https://doi.org/10.1007/s10479-025-06780-9>
- Dagaev, D., & Rudyak, V. (2019). Seeding the UEFA Champions League participants: Evaluation of the reforms. *Journal of Quantitative Analysis in Sports*, 15(2), 129–140. <https://doi.org/10.1515/JQAS-2017-0130>
- Deloitte. (2022). *Deloitte football money league 2022*. Deloitte Sports Business Group. <https://nor.deloitte.com/rs/712-CNF-326/images/deloitte-dfml22.pdf>
- Fan, M., Chen, X., Liu, B., Zhou, F., Gong, B., & Tao, R. (2023). An analysis of financial risk assessment of globally listed football clubs. *Heliyon*, 9(12), e22886. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e22886>

- Franck, E. (2018). European club football after five treatments with financial fair play: Time for an assessment. *International Journal of Financial Studies*, 6(4), 97. <https://doi.org/10.3390/ijfs6040097>
- Fűrész, D. I., & Havran, Z. (2021). Small world networks and regional traders on the European football transfer market. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 21(5–6), 365–385. <https://doi.org/10.1504/IJSMM.2021.120182>
- Garcia-del-Barrio, P., & Szymanski, S. (2009). Goal! Profit maximization versus win maximization in soccer. *Review of Industrial Organization*, 34, 45–68. <https://doi.org/10.1007/s11151-009-9203-6>
- Havran, Z. (2016a). A játékosvásárlás és az eredményesség kapcsolata a hivatásos labdarúgásban. *Vezetéstudomány*, 47(6), 30–40. <https://doi.org/10.14267/VEZTUD.2016.06.03>
- Havran, Z. (2016b). A nagy nemzetközi tornák hatása a hivatásos labdarúgók értékére: Elemzés a 2012-es labdarúgó Európa-bajnokság alapján. *Gazdaság és Társadalom*, 8(2), 122–143. <https://doi.org/10.21637/GT.2016.2.07>
- Hoey, S., Peeters, T., & Principe, F. (2021). The transfer system in European football: A procompetitive no-poaching agreement? *International Journal of Industrial Organization*, 75, 102695. <https://doi.org/10.1016/j.ijindorg.2020.102695>
- Kovács, I. A., & Gösi, Z. (2024). Economic impacts and challenges in the sports sector during the energy crisis. *Gradus*, 11(1). <https://doi.org/10.47833/2024.1.ECO.001>
- Maguire, K. (2021). Covid-19 and football: Crisis creates opportunity. *The Political Quarterly*, 92(1), 132–138. <https://doi.org/10.1111/1467-923X.12961>
- Nagy, N., & Bács, Z. (2025). A játékosjogok klubfinanszírozási jelentősége hazai és külföldi futballklubok beszámolóí alapján. *Economica*, 16(3–4), 76–85. <https://doi.org/10.47282/economica/2025/16/3-4/15668>
- Parnell, D., Widdop, P., May, A., & Fitzpatrick, D. (2023). The impact of global economic downturn on sport management. *Journal of Global Sport Management*, 8(3), 551–556. <https://doi.org/10.1080/24704067.2021.1981146>
- Peeters, T. (2018). Testing the wisdom of crowds in the field: Transfermarkt valuations and international soccer results. *International Journal of Forecasting*, 34(1), 17–29. <https://doi.org/10.1016/j.ijforecast.2017.08.002>
- Peeters, T., & Szymanski, S. (2014). Financial fair play in European football. *Economic Policy*, 29(4), 343–390. <https://doi.org/10.1111/1468-0327.12031>
- Poli, R., Ravenel, L., & Besson, R. (2024). *Global economic analysis of the transfer market (2015–2024)*. <https://football-observatory.com/MonthlyReport97>
- Quansah, T., Frick, B., Lang, M., & Maguire, K. (2021). The importance of club revenues for player salaries and transfer expenses: How does the coronavirus outbreak impact the English Premier League? *Sustainability*, 13(9), 5154. <https://doi.org/10.3390/su13095154>
- Radicchi, E. (2014). Sports sponsorship evolution in the economic recession: Analytical evidence from empirical cases. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 61(1), 51–64. <https://doi.org/10.2478/pcssr-2014-0005>
- Szymanski, S. (2010). *Football economics and policy*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230274266>
- Trading Economics. (2025). *EU natural gas*. <https://tradingeconomics.com/commodity/eu-natural-gas>
- Transfermarkt. (2025). *Transfermarkt*. <https://www.transfermarkt.com>
- UEFA. (2020). *European club footballing landscape report*. https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/OfficialDocument/uefaorg/Clublicensing/02/64/06/95/2640695_DOWNLOAD.pdf
- UEFA. (2021). *Financial report 2019/2020*. https://editorial.uefa.com/resources/0268-1215a6daaf78-a6ca16cd1df1-1000/04_uefa_financial_report_2019-20_en.pdf
- UEFA. (2024). *The European club footballing landscape: Club licensing benchmarking report*. <https://cdn.vev.design/private/aTCxVXgBbmVvmw45NvpIseApVuy2/1kgtc5-uefa-benchmking-ecfil-report-2024.pdf>

- UEFA. (2026). *UEFA country rankings*.
<https://www.uefa.com/nationalassociations/uefarankings/country/?year=2026>
- Varmus, M., Kubina, M., & Adámik, R. (2020). Impact of the proportion of foreign players' appearances on the success of football clubs in domestic competitions and European competitions in the context of new culture. *Sustainability*, 12(1), 264. <https://doi.org/10.3390/su12010264>
- Wand, T. (2022). Analysis of the football transfer market network. *Journal of Statistical Physics*, 187(3), 27. <https://doi.org/10.1007/s10955-022-02919-1>